

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
22 päivänä kesäkuuta 1993 *

Asiassa C-243/89,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudelliset neuvonantajat Hans Peter Hartvig ja Richard Wainwright, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Nicola Anecchino, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Tanskan kuningaskunta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja Jørgen Molde, avustajanaan asianajaja Gregers Larsen, prosessiosoite Luxemburgissa Tanskan suurlähetystö, 4 boulevard Royal,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut sille yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia jäsenyysveloitteitaan ja että se on rikkonut erityisesti ETY:n perustamissopimuksen 30, 48 ja 59 artiklaa sekä julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelystä 26 päivänä heinäkuuta 1971 annettua neuvoston direktiiviä 71/305/ETY (EYVL L 185, s. 5), koska Aktieselskabet Storebæltsforbindelsen on tehnyt tarjouspyynnön, jossa edellytettiin mahdollisimman mittavaa tanskalaisten rakennusaineiden ja kulutustavaroiden sekä tanskalaisen työvoiman ja välineistön käyttöä, ja että hyväksytynt konsortion kanssa on käyty neuvotteluja sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat C. N. Kouris, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Zuleeg ja J. L. Murray sekä tuomarit G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse ja P. J. G. Kapteyn,

julkisasiamies: G. Tesaro,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten suulliset lausumat 29.9.1992 pidetyssä istunnossa, jossa Tanskan kuningaskunnan asiamiehenä on ollut Jørgen Molde, avustajinaan asianajat Gregers Larsen ja Sune F. Svendsen,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.11.1992 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 2.8.1989 saapuneella kannekirjelmällä nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut sille yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteitaan ja että se on rikkonut erityisesti ETY:n perustamissopimuksen 30, 48 ja 59 artiklaa sekä julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelystä 26 päivänä heinäkuuta 1971 annettua neuvoston direktiiviä 71/305/ETY (EYVL L 185, s. 5, jäljempänä direktiivi), koska

- toisaalta Aktieselskabet Storebæltsforbindelsen on tehnyt urakkatarjouspyynnön, jossa edellytettiin mahdollisimman mittavaa tanskalaisten rakennusaineiden ja kulutustavaroiden sekä tanskalaisen työvoiman ja välineistön käyttöä,
- toisaalta hyväksytyyn konsortion kanssa on käyty neuvotteluja sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta.

2 Aktieselskabet Storebæltsforbindelsen (jäljempänä Storebælt) on sataprosenttisesti Tanskan valtion omistuksessa oleva yhtiö. Se vastaa hankkeen toteuttamisesta ja rakennushankkeen toteuttajan ominaisuudessa Ison-Beltin ylittävän maantie- ja rautatieyhteyden rakentamisesta. Hankkeeseen kuuluu muun muassa Ison-Beltin länsikanavan ylittävän sillan rakentaminen. Sopimuksen arvoksi länsisillan rakennustyömaan osalta on arvioitu 3 miljardia Tanskan kruunua.

3 Storebælt on julkaissut 9.10.1987 *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* täydennysosassa (S 196/16) rajoitetun tarjouskilpailun länsikanavan ylittävän sillan rakentamisesta. Storebælt on pyytänyt 28.4.1988 viittä konsortiota esittämään tarjouksensa.

4 Sopimusasiakirjoihin kuuluvien yleisten ehtojen (jäljempänä yleiset ehdot) 6 kohdan 2 alakohdassa (jäljempänä tanskalaisuuslauseke) määrätään seuraavaa:

”Urakoitsijan on mahdollisimman mittavassa määrin käytettävä tanskalaisia rakennusaineita ja kulutustarvikkeita, tanskalaista työvoimaa ja tanskalaisia laitteita.”

5 Yleisten ehtojen 3 kohdan 3 alakohdassa täsmennetään ehdot tarjousten arviointiperustana olevien, Storebæltin itsensä laatimien kolmen eri siltahankkeen korvaavaa hanketta koskeville, vaihtoehtoisille tarjouksille. Mainitussa kohdassa määrätään, että tällaisille tarjouksille asetettu hinta edellyttää urakkatarjouksen tekijältä hankkeen toteuttajan hyväksyttäväksi esitettävän, yksityiskohtaisen suunnitelman laatimista. Samoin edellytetään, että tarjouksen tekijä vastaa täysin suunnitelman valmistelemisestä ja toteuttamisesta. Samassa kohdassa täsmennetään, että vaihtoehtoisen tarjouksen tekijä vastaa tarjouksessa esitettyjen määrien vaihteluriskistä. Saman määräyksen mukaan

”esittäessään vaihtoehtoisen tarjouksen hankkeesta, josta tarjouksen tekijä vastaa, tarjouksen tekijän on ilmoitettava hinta, jossa otetaan huomioon alennus siinä tapauksessa, että hankkeen toteuttaja päättää itse laatia hankkeen yksityiskohtaisen suunnitelman”.

- 6 Urakkatarjoukset on pyydetty viideltä kansainväliseltä konsortiolta, joihin kuuluu yhteensä 28 yritystä. Yksi näistä on ollut European Storebælt Group (jäljempänä ESG), joka koostuu hollantilaisesta Ballast Nedam -yrityksestä, sveitsiläisestä Losinger Ltd -yrityksestä, brittiläisestä Taylor Woodrow Construction Ltd -yrityksestä ja kolmesta tanskalaisesta rakennusalan yrityksestä. ESG on esittänyt Storebæltille betonisillan rakennushankkeesta vaihtoehtoisen tarjouksen.
- 7 Tämän jälkeen Storebælt on aloittanut neuvottelut eri urakkatarjousten tekijöitten kanssa voidakseen verrata ja arvioida näiden tarjouksia ja laskea tarjouksissa esitettyjen lukuisien ehtojen laskennalliset hinnat. Tarjousten tekijöitten määrän tuntuvan vähenemisen jälkeen Storebælt on jatkanut neuvotteluja ESG:n kanssa sen esittämästä vaihtoehtoisesta tarjouksesta. Neuvotteluissa päädyttiin allekirjoittamaan ESG:n ja Storebæltin välinen sopimus 26.6.1989.
- 8 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä tuomioistuimessa esitettyjä huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsitteilyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, jos se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

- 9 Komissio on varannut itselleen oikeuden täydentää tai kehittää tarvittaessa kannekirjelmässään mainitsemiensa kahden moitteen tueksi esittämiään perusteita ja kehitellyt näin ollen vastauksessaan perusteitaan Tanskan hallituksen vastineessa annettujen tietojen perusteella. Lisäksi komissio on muuttanut kannekirjelmänsä vaatimuksia kahdessa kohdin.
- 10 Ensiksi komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta edellä 1 kohdassa esitetyn toisen väitteen osalta toteamaan jäsenyysveloitteiden noudattamatta jättämisen sillä perusteella, että Storebælt ”on neuvotellut ESG:n kanssa sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta, mistä on seurannut, että lopullisessa

sopimuksessa on muutettu tarjouskilpailun ehtoja kyseisen urakkatarjouksen tekijän hyväksi erityisesti hintoihin vaikuttavissa seikoissa”.

- 11 Toiseksi komissio lausuu Tanskan kuningaskunnan mahdollisesti rikkomista oikeussäännöistä, että kysymyksessä on edellä mainittu direktiivi 71/305/ETY ”mukaan lukien yhdenvertaisen kohtelun periaate, johon kyseinen direktiivi perustuu”.
- 12 Tanskan hallitus vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi siltä osin kuin komissio on laajentanut kanteen kohdetta siitä, mikä se on ollut oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa.
- 13 Ennen edellä esitetyn vaatimuksen tarkastelemista on todettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (ks. asia C-306/91, komissio v. Italia, tuomio 28.4.1993, 22 kohta, Kok. 1993, s. I-2133) jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa rajataan oikeusriidan kohde, jota ei sen jälkeen enää voida laajentaa. Se, että asianomaiselle jäsenvaltiolle annetaan tilaisuus esittää huomautuksensa, on perustamissopimuksessa turvattu olennainen tae ja jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista koskevaan menettelyyn liittyvä olennainen menettelymääräys.
- 14 Tanskan hallitus katsoo ensin, ettei komissio voi laajentaa kannekirjelmässään ja erityisesti vastaajan vastineeseen antamassaan vastauksessa oikeudenkäynnin kohdetta muihin oikeudellisiin seikkoihin ja tosiseikkoihin kuin mitä on esitetty virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa.
- 15 Tältä osin on todettava, että oikeudenkäyntiä edeltävän vaiheen kohteena ovat olleet yleisten ehtojen 6 kohdan 2 alakohta eli tanskalaisuuslauseke ja neuvottelujen aloittaminen mainittujen ehtojen 3 kohdan 3 alakohdan vastaisesta tarjouksesta ja urakkatarjouksen tekijän vastuusta siinä tapauksessa, että esitetään vaihtoehtoinen tarjous korvaavasta hankkeesta.
- 16 Edellä esitetystä seuraa, että kanne voidaan ottaa tutkittavaksi ainoastaan siltä osin kuin molemmat moitteet koskevat yleisten ehtojen edellä esitettyä kahta määräystä.
- 17 Mikään ei kuitenkaan estä tanskalaisuuslauseketta koskevan moitteen osalta sitä, että komissio väitteittensä tueksi tältä osin viittaa sopimusasiakirjojen muihin määräyksiin, jotka konkretisoivat komission väitteiden erityiskohtia.

- 18 Tanskan hallitus väittää tämän jälkeen, että muotoillessaan oikeudenkäynnin aikana uudelleen vaatimuksiaan komissio on muuttanut oikeudenkäynnin kohdetta ja loukannut puolustautumisoikeuksia siltä osin, että vastaajana olevana jäsenvaltiona Tanskalla ei ole ollut tilaisuutta esittää huomautuksiaan edellä esitetyllä tavoin muutetuista kohdista asetetussa määräajassa ja menettelymääräyksiä noudattaen. Näin ollen kanteen aiheellisuutta olisi Tanskan hallituksen mukaan tarkasteltava ottaen huomioon yksinomaan kannekirjelmässä esitetyt seikat.
- 19 Tämä väite nostaa esille toisaalta sen kysymyksen, onko vaatimusten toisen osan uudelleen muotoilussa kysymys kyseisten vaatimusten laajentamisesta, ja toisaalta sen kysymyksen, lisääkö vastauksessa ”kyseisen direktiivin perustana olevan yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen” tehty viittaus uuden tekijän väitetyn jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämisen oikeudellisiin perusteisiin.
- 20 Ensimmäisestä kohdasta on todettava ainoastaan, että kysymyksessä on tarkennus, joka komissiolla oli oikeus tehdä vaatimuksiinsa voidakseen ottaa huomioon tarjouskilpailumenettelyn kulkua ja Storebæltin ja ESG:n välisiä neuvotteluja koskevat tiedot sellaisina kuin Tanskan hallitus on ne vastineessaan esittänyt.
- 21 Toisesta kohdasta on todettava ensin, kuten julkisasiamies on esittänyt ratkaisuehdotuksensa 13 kohdassa, että komissio on jo oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa väittänyt Tanskan hallituksen loukanneen kyseistä periaatetta ja että siihen viitataan perustellussa lausunnossa sekä kannekirjelmässä. Näin ollen Tanskan hallituksella on ollut mahdollisuus esittää kantansa tältä osin, mikä lisäksi käy ilmi sekä Tanskan hallituksen perusteltuun lausuntoon antamasta vastauksesta että Tanskan hallituksen vastineesta.
- 22 Seuraavaksi on todettava, että Tanskan hallituksen väitteessä, jonka mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaate muodostaa uuden oikeudellisen perustan väitetyille jäsenyysoikeuksien noudattamatta jättämiselle, tulee esille direktiivin tulkintakysymys, jota on tarkasteltava pääasian yhteydessä.

Pääasia

Ensimmäinen väite: tanskalaisuuslauseke

- 23 Aluksi on todettava, että tanskalaisuuslauseke, sellaisena kuin se on muotoiltu sopimusasiakirjojen yleisten ehtojen 6 kohdan 2 alakohdassa, on ristiriidassa perustamissopimuksen 30, 48 ja 59 artiklan kanssa, mitä Tanskan hallitus ei kiistäkään.
- 24 Tanskan hallitus väittää kuitenkin ensiksi poistaneensa kyseisen lausekkeen ennen sopimuksen tekemistä ESG:n kanssa 26.6.1989 ja siten mukautuneensa perusteltuun lausuntoon, jopa ennen siitä 14.7.1989 tehtyä tiedoksiantoa. Tanskan hallitus on suullisessa käsittelyssä viitannut asiassa komissio vastaan Italia 31.3.1992 annettuun tuomioon (C-362/90, Kok. 1992, s. I-2353) ja lisännyt, ettei komissio ole toiminut ajoissa välttääkseen käytettävissään olevin menettelyin sen, että väitetyllä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisellä on oikeusvaikutuksia.
- 25 Edellä esitettyjä perusteita ei voida hyväksyä.
- 26 Aluksi on todettava, että vaikka riidanalainen lauseke on poistettu vähän ennen sopimuksen tekemistä ESG:n kanssa ja näin ollen ennen kuin perusteltu lausunto on annettu tiedoksi, on tarjouskilpailumenettely toteutettu kuitenkin sellaisen yhteisön oikeuden vastaisen lausekkeen perusteella, joka on voinut vaikuttaa sekä eri konsortioiden koostumukseen että ennalta valittujen viiden konsortion tekemien tarjousten sisältöön. Tästä seuraa, että kyseisen lausekkeen pelkän poistamisen menettelyn viime vaiheessa ei voida katsoa riittävän lopettamaan komission väittämää jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä.
- 27 Tämän jälkeen on korostettava, että 21.6.1989 päivätyssä virallisessa huomautuksessaan komissio on vaatinut Tanskan hallitusta valvomaan, että kyseisen sopimuksen tekemistä lykätään, ja näin ollen jos Tanskan hallitus olisi suostunut vaatimukseen, ei moititulla jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisellä olisi ollut lainkaan oikeusvaikutuksia.
- 28 Toiseksi Tanskan hallitus väittää myöntäneensä 22.9.1989 välitoimia koskevassa menettelyssä paitsi sen, että tanskalaisuuslausekkeella rikottiin yhteisön oikeutta, myös vastuunsa urakkatarjouksen tekijäyhtiöiden suhteen, joten tältä osin kanne on tullut tarkoituksettomaksi.

29 Nämäkin perusteet on hylättävä.

30 Tältä osin on huomautettava, että sellaisen jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä, jonka komissio on nostanut perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla ja jonka aiheellisuuden arvioiminen kuuluu yksinomaan komissiolle, yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on todeta, onko jäsenyysselvoitteita jätetty noudattamatta vai ei, vaikka jäsenvaltio, jota asia koskee, ei enää kiistä jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä ja myöntää yksityisillä oikeussubjekteilla olevan oikeus saada tämän johdosta mahdollisesti kärsimänsä vahingot korvatuiksi. Jos näin ei olisi, jäsenvaltioilla olisi mahdollisuus jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämisen tunnustaessaan ja myöntäessään siitä mahdollisesti johtuvan vastuun lopettaa milloin tahansa yhteisöjen tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn aikana kyseinen menettely ilman, että oikeudenkäynnissä vahvistettaisiin jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättäminen ja jäsenvaltioiden vastuu.

31 Edellä esitetystä seuraa, että komission kanne on perusteltu tanskalaisuuslauseketta koskevan ensimmäisen väitteen osalta.

Toinen väite: sopimusasiakirjojen vastainen tarjous

32 Koska komissio on todennut vastauksessaan uudelleen muotoilluissa vaatimuksissaan, ettei Storebælt ole kunnioittanut kaikkien urakkatarjouksen tekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, on aluksi tarkasteltava Tanskan hallituksen väitettä, jonka mukaan direktiivissä ei ole säädetty kyseisestä periaatteesta, joka näin ollen on väitetyn jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämisen uusi oikeudellinen perusta.

33 Tältä osin on todettava ainoastaan, että vaikka direktiivissä ei nimenomaisesti mainita urakkatarjouksen tekijöiden yhdenvertaista kohtelua, vastaa velvoite kunnioittaa kyseistä periaatetta kuitenkin kyseisen direktiivin perusajatuksena, koska direktiivin tarkoituksena on sen johdanto-osan yhdeksännen perustelukappaleen mukaan erityisesti varmistaa tehokas kilpailu julkisissa rakennusurakoissa, ja sen IV osasto sisältää valintaperusteet ja sopimuksen tekoperusteet, joilla kilpailu pyritään varmistamaan.

34 Seuraavaksi on muistettava, että komissio on kantajan vastineeseen antamassaan vastauksessa perustellut vaatimuksiaan, jotka koskevat lopullisen urakkasopimuksen useita tekijöitä. Komission mukaan nämä muuttivat sopimusasiakirjojen ehtoja ja vaikuttivat tietystä määrin hintoihin. Edellä 14 ja

15 kohdissa on jo osoitettu, että yhteisöjen tuomioistuin voi ottaa huomioon ainoastaan yleisten ehtojen 3 kohdan 3 alakohdassa asetettuja edellytyksiä koskevat muutokset.

- 35 Komission toisen, edellä esitetyllä tavoin rajoitetun väitteen pääasiallisena tarkoituksena on vaatia yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Tanskan kuningaskunta on rikkonut urakkatarjouksen tekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska Storebælt on käynyt ESG:n kanssa neuvotteluja sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta, ja näissä hintoihin vaikuttaneissa neuvotteluissa on päädytty muuttamaan lopullisessa urakkasopimuksessa edellä mainitussa 3 kohdan 3 alakohdassa asetettuja ehtoja yhden urakkatarjouksen tekijän eduksi.
- 36 Jotta voitaisiin arvioida Storebæltin edellä esitetyllä tavoin käymien neuvottelujen yhteensoveltuvuutta urakkatarjouksen tekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, on aivan aluksi tarkasteltava, estikö kyseinen periaate sen, että Storebælt otti huomioon ESG:n tarjouksen.
- 37 Tältä osin on todettava ensin, että urakkatarjouksen tekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kunnioittaminen edellyttää, että kaikkien tarjousten on oltava sopimusasiakirjoissa annettujen määräysten mukaisia, jotta voitaisiin taata, että eri urakkatarjouksen tekijöiden esittämiä tarjouksia vertaillaan objektiivisesti.
- 38 Tätä päätelmää tukee direktiivin 11 artikla. Vaikka kyseisessä artiklassa annetaan urakkatarjouksen tekijöille oikeus viranomaisten hankkeita koskevia vaihtoehtoja esittäessä käyttää erilaisia teknisiä laskelmia kuin sopimuksesta päättävässä valtiossa käytetään, siinä kuitenkin edellytetään, että tarjous noudattaa sopimusasiakirjojen määräyksiä.
- 39 Tanskan hallituksen väitteestä, jonka mukaan Tanskan julkisia urakoita koskevassa lainsäädännössä säädetään mahdollisuudesta hyväksyä ehtoja, on huomautettava, että kyseistä lainsäädäntöä voidaan soveltaa ainoastaan noudattaen täysin direktiivin perustana olevaa urakkatarjouksen tekijöiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, jonka mukaan tarjousten on oltava sopimusasiakirjojen mukaisia.
- 40 Tätä periaatetta ei noudateta, jos urakkatarjouksen tekijöiden sallitaan esittää sopimusasiakirjojen perusmääräysten vastaisia ehtoja, paitsi jos kyseisissä määräyksissä annetaan nimenomainen oikeus tällaiseen menettelyyn.

- 41 Seuraavaksi on todettava, ettei betonisillan rakentamista koskevan vaihtoehtoisen hankkeen sisältämä ESG:n tarjous ole ollut yleisten ehtojen 3 kohdan 3 alakohdan mukainen siltä osin kuin siinä ei ole täytetty mainitussa kohdassa asetettuja edellytyksiä, ottaen huomioon ettei esitetty hinta ole perustunut siihen, että tarjouksen tekijänä ESG:n olisi pitänyt laatia yksityiskohtainen suunnitelma ja vastata täysin sekä suunnitelmasta että sen toteuttamisesta ja riskistä, että määrät voivat vaihdella suunniteltuun verrattuna.
- 42 Lopuksi on tuotava esiin, että yleisten ehtojen 3 kohdan 3 alakohta on sopimusasiakirjojen perusmääräys, koska siinä täsmennetään hintalaskelmiin liittyvät ehdot, joissa on otettu huomioon urakkatarjouksen tekijöiden vastuu hankkeen yksityiskohtaisen suunnitelman laatimisessa, toteuttamisessa ja hankkeeseen liittyvissä riskeissä.
- 43 Näin ollen ja ottaen huomioon, ettei kyseisessä määräyksessä anneta urakkatarjouksen tekijöille minkäänlaisia oikeuksia asettaa ehtoja tarjouksilleen, se, että Storebælt on ottanut ESG:n tarjouksen huomioon, on ollut yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista.
- 44 Näin ollen komission kanne on perusteltu myös toisen väitteen osalta, joka koskee sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta käytyjä neuvotteluja.
- 45 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut sille yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita ja että se on rikkonut erityisesti perustamissopimuksen 30, 48 ja 59 artiklaa sekä direktiiviä 71/305/ETY, koska Aktieselskabet Storebæltsforbindelsen on tehnyt urakkatarjouspyynnön, jossa edellytettiin mahdollisimman mittavaa tanskalaisten rakennusaineiden ja kulutustavaroiden sekä tanskalaisen työvoiman ja välineistön käyttöä, ja koska hyväksytyyn konsortion kanssa on neuvoteltu sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta.

Oikeudenkäyntikulut

- 46 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Tanskan kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Tanskan kuningaskunta ei ole noudattanut sille yhteisön oikeuden nojalla kuuluvia jäsenyysveloitteitaan ja se on rikkonut erityisesti perustamissopimuksen 30, 48 ja 59 artiklaa sekä direktiiviä 71/305/ETY, koska Aktieselskabet Storebæltsforbindelsen on tehnyt urakkatarjouspyynnön, jossa edellytettiin mahdollisimman mittavaa tanskalaisten rakennusaineid^{en}, kulutustavaroiden, tanskalaisen työvoiman ja välineistön käyttöä, ja koska hyväksytyn konsortion kanssa on neuvoteltu sopimusasiakirjojen vastaisesta tarjouksesta.
- 2) Tanskan kuningaskunta veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Due	Kakouris	Rodríguez Iglesias	Zuleeg
	Murray	Mancini	Joliet
Schockweiler	Moitinho de Almeida	Grévisse	Kapteyn

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä kesäkuuta 1993.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti

